רבי יהודה הנשיא (רבי) – לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי

דף עבודה מלא • תנאים חלק ב • כיתות ב׳–ד׳

שם: _____ כיתה: _____

תקציר מדויק

הדמות המרכזית היא רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אִמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה וְהַחֲכָמָה שֶׁבְּבֵיתוֹ.. האתגר: בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית הַמִּקוֹרִית. חֲכָמֵי הַסַּנְהֶדְרִין נִתְקָלִים בְּמִלִּים נְדִירוֹת בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה (כְּמוֹ 'סַרוּגִין', 'חֲלוּגְלְגוֹת', 'מַטְאֲטֵא') וְאֵינָם יוֹדְעִים אֶת פֵּרוּשָׁן הַמְדֻיָּק. הַדָּבָר מוֹנֵעַ מֵהֶם לִפְסֹק הֲלָכָה מְדֻיֶּקֶת. רגע השיא: הַחֲכָמִים "שׁוֹבְרִים אֶת הָרֹאשׁ" בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּלְפֶתַע שׁוֹמְעִים אֶת הַמְשָׁרֶתֶת שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא – הַמַּקְפִּיד שֶׁבְּבֵיתוֹ יְדַבְּרוּ רַק לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ טְהוֹרָה – מִשְׁתַּמֶּשֶׁת בַּמִּלִּים הָאֵלּוּ בְּטִבְעִיּוּת מֻחְלֶטֶת בְּמַהֲלַךְ עֲבוֹדָתָהּ הַיּוֹמְיוֹמִית. המסר:…

דיוק במקור: דף העבודה מבוסס על גרעין הסיפור והמקורות המובאים בקובץ. תיאורי אווירה ודיאלוגים שבעיבוד אינם משמשים כאן כשאלות ידע.

1. שאלות על הסיפור הזה

א. בסיפור „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי", מי פעל ומול איזה קושי?

ב. כיצד התחיל המצב: בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת…?

ג. מה הוביל אל הרגע: הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"??

ד. כיצד הסתיים המהלך ב־הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁלִישִׁית: הַמִּלָּה "טָאטֵא"?

ה. הביאו פרט מן הסיפור המוכיח את המסר „קְדֻשַּׁת הַשָּׂפָה. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ רַק שָׂפָה מֵהֶעָבָר, הִיא שִׁפַּת הַנְּשָׁמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ כֵן, אֶפְשָׁר לְלַמֵּד תּוֹרָה וְחָכְמָה מִכָּל אָדָם,…".

2. מילים ורצף אירועים

מילים מתוך כותרת הסיפור והמסר

המילה	פירושה בתוך הסיפור	האירוע שבו היא מתאימה
לימוד		
לשון		
הקודש		

סדרו את אירועי „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי”

סימון	האירוע	מספר בסדר
□	בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׂכְחוּ אֶת…	_____
□	פְּתִיחָה: אַרְמוֹנוֹ שֶׁל נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל	_____
□	הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?	_____
□	הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁנִיָּה: הַכְּנִיסָה בְּ"סְרוּגִין"	_____
□	הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁלִישִׁית: הַמִּלָּה "טָאטָא"	_____

נכון או לא נכון — תקנו את המשפטים השגויים

האתגר המרכזי היה: בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׂכְחוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית הַמִּקּוֹרִית. חֲכָמֵי הַסַּנְהֶדְרִין נִתְקָלִים בְּמִלִּים נְדִירוֹת בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה (כְּמוֹ 'סְרוּגִין', 'חֲלוּגְלְגוֹת',…	□ נכון □ לא נכון
נקודת השיא הייתה: הַחֲכָמִים "שׁוֹבְרִים אֶת הָרֹאשׁ" בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּלְפֶתַע שׁוֹמְעִים אֶת הַמְשָׁרֶתֶת שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא – הַמַּקְפִּיד שֶׁבְּבֵיתוֹ יְדַבְּרוּ רַק לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ טְהוֹרָה – מְשְׁתַּמֶּשֶׁת בַּמִּלִּים הָאֵלּוּ…	□ נכון □ לא נכון
רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… התעלם מן האתגר, ולכן הסיפור הסתיים בלי כל שינוי.	□ נכון □ לא נכון

תיקון המשפט השגוי:

3. סיבה ותוצאה

מה קרה?	מדוע?	מה השתנה?
בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׂחוּ אֶת…		
הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?		
הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁלִישִׁית: הַמִּלָּה "טָאטָא"		

מה היה עלול לקרות אילו הדמות לא הייתה פועלת?

איזו בחירה הייתה משמעותית במיוחד?

4. הבנה אישית

מה מגלה המעשה על הדמות?

הסבירו את המסר לילד צעיר יותר.

מה שייך לגרעין המקור ומה נראה כתוספת המחשה?

5. קומיקס – ארבעה רגעים

ציירו את עיקרי הסיפור וכתבו משפט מתחת לכל ציור.

1. בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת…

_____

2. פְּתִיחָה: אַרְמוֹנוֹ שֶׁל נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל

_____

3. הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?

_____

4. הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁנִיָּה: הַכְּנִיסָה בְּ"סֶרוּגִין"

_____

כותרת חדשה

מדוע בחרתי בה?

6. כתיבה יצירתית בעקבות „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי״

☐ יומן של רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… ברגע „הַחֲכָמִים "שׁוֹבְרִים אֶת הָרֹאשׁ" בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּלְפֶתַע שׁוֹמְעִים אֶת הַמְשָׁרֶתֶת שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא – הַמַּקְפִּיד שֶׁבְּבֵיתוֹ יְדַבְּרוּ רַק לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ טְהוֹרָה – מִשְׁתַּמֶּשֶׁת בַּמִּלִּים הָאֵלּוּ…״.

☐ מכתב אל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה…: כיצד המעשה לימד אותי „קְדֻשַּׁת הַשָּׂפָה. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ רַק שָׂפָה מֵהֶעָבָר, הִיא שִׂפַת הַנְּשָׁמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ כֵן, אֶפְשָׁר לִלְמֹד תּוֹרָה וְחָכְמָה מִכָּל אָדָם,…״?

☐ ראיון: מדוע לא ויתרת כאשר „בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית הַמְקוֹרִית. חֲכְמֵי הַסַּנְהֶדְרִין נִתְקָלִים בְּמִלִּים נְדִירוֹת בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה (כְּמוֹ 'סֵרוּגִין', 'חֲלוּגְלְגוֹת',…״?

☐ ספרו את „הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?״ מנקודת מבט של מי שראה את המעשה.

המחזה של שלושה רגעים מדויקים

הסצנה	פעולות הדמויות	משפט מרכזי
בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת…		
הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?		
הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁלִישִׁית: הַמִּלָּה "טָאטָא"		

אפשר להוסיף רגשות ודיאלוגים, אך אין להציג אותם כאילו נאמרו במקור.

7. פתרון בעיות מתוך „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי״

א. אילו עמדתם לצד רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… בזמן „פְּתִיחָה: אַרְמוֹנוֹ שֶׁל נָשִׂיא יִשְׂרָאֵל", איזו עצה הייתם נותנים ומדוע?

ב. חבר טוען שבמצב „בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת הַשָּׂפָה הָעִבְרִית הַמְּקוֹרִית. חַכְמֵי הַסַּנְהֶדְרִין נִתְקָלִים בְּמִלִּים נְדִירוֹת בַּתּוֹרָה וּבַמִּשְׁנָה (כְּמוֹ 'סֶרוּגִין', 'חֲלוּגְלְגוֹת',…" עדיף לא לעשות דבר. השיבו לו בעזרת מה שקרה בסיפור.

ג. תארו מצב מחיי ילדים שבו אפשר ליישם דווקא את המסר „קְדֻשַּׁת הַשָּׂפָה. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ רַק שָׂפָה מֵהָעָבָר, הִיא שִׂפַּת הַנְּשָׁמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ כֵן, אֶפְשָׁר לִלְמֹד תּוֹרָה וְחָכְמָה מִכָּל אָדָם,…".

המשימה השבועית שלי בעקבות הסיפור

מעשה שמבטא את המסר	מתי?	בוצע
		□

איזה רגע בסיפור עזר לי לבחור במעשה הזה?

8. ארבע רמות למידה — „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי”

זכירה: מה קרה בין „בְּאוֹתָהּ תְּקוּפָה, רַבִּים מֵעַם יִשְׂרָאֵל דִּבְּרוּ אֲרָמִית בָּרְחוֹב וְשָׁכְחוּ אֶת…” לבין „הַתַּעֲלוּמָה הָרִאשׁוֹנָה: מַהִי "חֲלוּגְלְגוֹת"?”?

הבנה: מדוע היה הרגע „הַחֲכָמִים "שׂוֹבְרִים אֶת הָרֹאשׁ" בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, וּלְפֶתַע שׂוֹמְעִים אֶת הַמִּשָּׂרְתֶת שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא – הַמַּקְפִּיד שֶׁבְּבֵיתוֹ יְדַבְּרוּ רַק לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ טְהוֹרָה – מִשְׁתַּמֶּשֶׁת בַּמִּלִּים הָאֵלּוּ…” נקודת השיא?

יישום: כיצד ניישם את „קְדֻשַּׁת הַשָּׂפָה. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ רַק שָׂפָה מֵהֶעָבָר, הִיא שִׂפַת הַנְּשָׁמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ כֵן, אֶפְשָׁר לִלְמֹד תּוֹרָה וְחָכְמָה מִכָּל אָדָם,…” בבית או בכיתה?

יצירה: כתבו סיסמה המזכירה את רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… ואת המסר.

9. אהבת השם מתוך הסיפור

הסיפור מלמד: קְדֻשַּׁת הַשָּׂפָה. לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ אֵינָהּ רַק שָׂפָה מֵהֶעָבָר, הִיא שִׂפַת הַנְּשָׁמָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹ כֵן, אֶפְשָׁר לִלְמֹד תּוֹרָה וְחָכְמָה מִכָּל אָדָם,… המעשה של רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… מראה כיצד ערך תורני נעשה לבחירה ממשית ברגע של קושי.

איזה מעשה מסוים של רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא (רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ) מְסַדֵּר הַמִּשְׁנָה, גְּדוֹלֵי תַּלְמִידֵי הַחֲכָמִים שֶׁל הַדּוֹר, וְ"אַמַּת בֵּית רַבִּי" – הַמְשָׁרֶתֶת הַצְּנוּעָה… יכול לעורר בי רצון להתקרב להשם?

איזו החלטה קטנה, הקשורה ל־„הַתַּעֲלוּמָה הַשְּׁלִישִׁית: הַמִּלָּה "טָאטָא"”, אקבל בלי נדר?

בעקבות „לימוד לשון הקודש מאמתו של בית רבי” אני רוצה לעבוד על _____ באמצעות _____.

מחוון למורה – 100 נקודות

תחום	נקודות	הערה
ידיעת הסיפור והדיוק	25	
סיבה ותוצאה	25	
הסבר אישי	20	
יצירתיות ובהירות	15	